

Daniel Defoe: ROBINZON CRUSOE

ali

**ŽIVLJENJE IN NENAVADNO OSUPLJIVE
DOGODIVŠČINE ROBINZONA CRUSOA,
mornarja iz Yorka, ki je osemindvajset let
čisto sam živel na nenaseljenem otoku ob
ameriškem bregu blizu reke Orinoco, kamor
ga je vrglo po brodolomu, pri katerem so
poginili vsi možje razen njega.
S PRIPOVEDJO,
kako so ga nazadnje prav tako nenavadno
rešili MORSKI RAZBOJNIKI,
kakor je sam popisal.**

Daniel Defoe se je rodil okoli leta 1659 v Londonu, točna letnica rojstva pa ni znana, ker tedaj puritanski razkolniki¹ svojih otrok niso dajali uradno krstiti. Oče je bil po poklicu svečar in mesar, ter je dal mladega Daniela pri trinajstih letih v šole, saj je upal, da bo sin postal duhovnik. Med svojim šolanjem je Defoe imel sošolca po imenu Timothy Crusoe, ki naj bi dal ime junaku v romanu. Šolanje je leta 1678 opustil in se začel ukvarjati s trgovino. Leta 1684 se je oženil z Mary Tuffley, hčerko puritanskih staršev, prav tako trgovcev. Prinesla mu je lepo doto ter rodila osem otrok. Leta 1692 je pisatelj prvič bankrotiral, a se je spet postavil kot vodja opekarne in inšpektor v steklarnah. Pisal je satire, ode in priložnostne verze ter se zapletal v razne verske in politične polemike. Leta 1702 je spisal politični pamflet² z naslovom *Kako najhitreje opraviti z razkolniki*, zaradi katerega vsebine so ga zaprli. Po več mesecih ga je iz zapora rešil mogočni torijski minister Robert Harley, pri katerem je Defoe pozneje delal kot vohun in tajni agent. V tem obdobju je postal izvrsten časnikar in si pridobil ime **oče sodobnega časnikarstva**. Vsa svoja pripovedna besedila je spisal v tem času, to je po svojem šestdesetem letu. Prvo med temi besedili je bil Robinzon Crusoe, nato pa še številna druga dela, med njimi *Življenje, prigode in piratstva slovečega kapitana Singletona* - 1720, *Prigode in nezgode sloveče Moll Flanders* - 1722, *Roxana* - 1724, *Kronika iz leta kuge* - 1722 itd.

Zadnja leta so bila pisatelju močno zagrenjena z boleznijo, denarnimi in družinskimi težavami. V begu pred upniki je 26. aprila 1731 umrl, zadet od kapi, v zakotnem bivališču v Vrvarski ulici, nedaleč stran od svoje rojstne hiše.

Roman *Robinzon Crusoe* je nastal v obdobju *prosvetljenstva*³, katerega osnova je bil *racionalizem*⁴, zato se je naslanjalo na načela, zvrsti in oblike *klasicizma*⁵.

Nravstveno realistični roman prosvetljenstva se je razvil predvsem v Angliji, podlaga mu je bila tradicija **pikaresknega romana**, ki je življensko zgodbo junaka prepletala s prikazom različnih družbenih slojev, dogodkov in pustolovščin. Prve uspehe je ta zvrst dosegla prav z deli Daniela Defoea.

KRATKA VSEBINA:

Robinzon Crusoe se rodi leta 1632 v Yorku. Ko skoraj odraste, ga prične zanimati morje in kljub odsvetovanju staršev odpluje na morje. Že na svoji prvi plovbi doživi brodolom, vendar se posadka reši. Na drugem potovanju jih napadejo pirati in potem dve leti preživi v ujetništvu, od koder v čolnu pobegne z nekim služabnikom, iz morja pa ju reši portugalska ladja, ki ju izkrca v Braziliji. Tam postane lastnik plantaže sladkornega trsa, vendar s svojim življenjem ni zadovoljen.

Napiše vsa potrebna navodila in dokumente za ravnanje z njegovim premoženjem in se 1.9.1659 vkrca na neko ladjo, ki pluje v Novo Gvinejo. Ladja doživi brodolom, vsi se utope, le Robinzonu se posreči rešiti na majhen otoček. Na njegovo srečo ladja naplavi blizu obale, tako se lahko oskrbi z mnogimi živlenskimi potrebščinami. Zgradi si več bivališč, vzredi čredo koz itd. Zadnja leta svojega življenja iz rok ljudožercev reši divjaka Petka. Na otoku tudi pristane neka ladja, na kateri divja upor, ki pa ga Robinzon s pomočniki zatre, ladja pa ga odpelje nazaj v Evropo, kjer se preko Španije in Pirinejev vrne v rodno Anglijo.

Zgodba je mit o zmagoslavju človekove zmogljivosti in civilizacijskih dosežkov, v njej pa se srečamo tudi s problemi vere, suženjstva, skromnosti itd.

Opombe:

- ¹ - puritanski razkolniki: protestantska verska ločina
- ² - pamflet: sramotilen spis
- ³ - prosvetljenstvo: gibanje na osnovi racionalizma in empirizma
- ⁴ - racionalizem: razumsko presojanje stvari in pojavov
- ⁵ - klasicizem: vrsta umetniške smeri z antičnimi zgledi